یادداشت

یک قاب تجربه

ادامه از صفحه اول

پس از تحقق مراحل سه‌گانه یادشده باید رئیس‌جمهور و کادر اجرائی دولت (شامل وزیران، مدیران، فرمانداران و...) تحت آموزش لازم قرار گیرند تا دولت فرانسه با یک آهنگ و ملودی اداره شود. ژنرال دوگل خود در این مرحله پیش‌گام شد تا آموزش‌های لازم برای مقام مهم ریاست‌جمهوری را ببیند. دوگل بیش از دو ماه تحت آموزش قرار گرفت که رئیس‌جمهور چه وظایفی دارد؟ چگونه باید رفتار کند؟ و... . از نحوه لباس‌پوشیدن و کلاه بر سر گذاشتن، عصا به دست گرفتن، گام‌برداشتن، ملاقات‌کردن، استقبال و بدرقه میهمانان، نحوه نشست و برخاست و نگاه مخاطب، چگونه سخن‌گفتن، به اقتضای شرایط چه سخنی گفتن و... ازجمله مواردی بود که ژنرال دوگل مشتاقانه آنها را فرا گرفت و در نتیجه در قامت یک رئیس‌جمهور مقتدر و در کلاس جهانی و اثرگذار جلوه کرد. دوگل در ابتدای مسئولیت خود در دولت علاوه بر اعزام مدیران به کلاس‌های آموزشی برای تشکیل یک دولت هماهنگ و تربیت مدیران آینده، در کنار آموزش نسل جوان‌تر، آنها را به‌عنوان مشاوران دولت در کنار مدیران مجرب قرار داد تا در آینده با مشکل خلأ مدیریت صاحب دانش و تجربه روبه‌رو نشود «که تجربه، فوری و نیاز مبرم امروز و فردای حکمرانی ایران نیز هست» و البته گفته‌های دیگری که در ملاقات پنج‌ساعته با دکتر حبیبی مطرح شد که بیان آن در این مقال و مجال نمی‌گنجد. کوتاه سخن اینکه بیان این تجربه بدون تردید می‌تواند به مدیران و دولت آینده، به‌ویژه رئیس‌جمهور محترم دکتر پزشکیان، کمک شایانی کند. بدون شک پاکدستی، صداقت، شجاعت و برخاستن از متن مردم و از جنس آنها بودن از ویژگی‌های مدیرت کلان کشور و ریاست‌جمهوری است که آقای دکتر پزشکیان خوشبختانه از آن بهره‌مند است؛ بااین‌حال، انتظار می‌رود ایشان شأن و جایگاه ریاست‌جمهوری را متناسب با جایگاه درخشان فرهنگ ملی ایران پاس دارد. اگر خزانه لغات فارسی ایشان محدود است، می‌تواند به کمک مشاوران امین در تهیه متن مناسب بهره بگیرند. آقای پزشکیان باید به یاد داشته باشد آنچه در ذهن او و با حسن نیت می‌گذرد، در مقام بیان و گفتار ممکن است برای مخاطب با برداشت دیگری همراه باشد و رسیدن به فهم و درک و برداشت مشترک از گفتار رئیس‌جمهور و مردم در استمرار همکاری، همدلی و اعتماد به ایشان بسیار اهمیت دارد؛ زیرا هر سوءبرداشتی می‌تواند زمینه نارضایتی ناخواسته‌ای را فراهم کند. (به‌ویژه در گفت‌وگوهای بین‌المللی) مردم می‌خواهند پزشکیان خودش باشد؛ پزشکیان پزشک، نماینده مردم، برای ایران اما جایگاه ریاست‌جمهوری یک جایگاه حقوقی و ملی است و امانتی از سوی مردم که باید پاس داشته شود. پزشکیان باید نماینده معدل جامعه ایرانی باشد، فاخر سخن بگوید، فاخر بنویسد، فاخر نشست و برخاست کند (هیچ‌کدام از اینها با مردمی‌بودن منافاتی ندارد، بلکه عین خواست آنهاست). رئیس‌جمهور باید فرهنگ، ادب و هنر ایرانی را نمایندگی کند. همان‌گونه که کلام امیر مؤمنان راهنمای فکر و اندیشه و عمل اوست، آداب و سنن ایرانیان نیز زینت‌بخش و جلوه‌گاه حضور و بروزش باشد. رئیس‌جمهور باید بین حضور در میان مردم و مجالس و محافل مردمی و انجام وظایف ستادی که مسئولیت اصلی و مهم اوست، تعادل برقرار کند. حضور پرشوروشوق بین مردم بدون دستاورد برای کوتاه‌مدت ممکن است مردم را خوشحال کند، اما در درازمدت آنچه موجب رضایت آنها می‌شود دستاوردهای ملموس است. آنچه گفتیم بازگویی یک تجربه و نه یک نصیحت بود و نه پند و اندرز. جسارت به حضور مردی بود که امید این روزها و آینده مردمان شکیبا و شایسته ایران‌زمین به‌ویژه نسل نوپا و جوان و جویای هویت راستین است. دعای ملت ما بدرقه راهتان باشد. برای ایران سرافراز.

پلن آ- پلن ب

ادامه از صفحه اول

واقعا خیل کثیر اقتصاددانان ما چگونه می‌اندیشند؟ مگر می‌شود شرایط تحریم ظالمانه بر ما حاکم باشد و ما در اندیشه پساتحریم و اجراکردن آن در شرایط تحریم باشیم. اقتصاددان نخبه آن است که حسب موقعیت کشور و شرایط بین‌المللی مشکل تولید و مصرف و دادوستد و نحوه اجرای اقتصاد را طراحی کند و صدالبته باید به‌درستی بیان کرد که در شرایط تحریم در هنگامه دولت دوازدهم همه بلندگوها اعم از صداوسیما، تریبون‌های نمازجمعه و... دائما از دولت تقاضای سفره گسترده‌تر و معیشت بیشتر و بهتر برای مردم را خواستار می‌شوند و البته اندیشه آنان معیشت بهتر برای مردم نبود، بلکه تفکر ابتدایی و ضد نظام کارا را علیه دولت دوازدهم داشتند. امروز درست است که هر اقدام مناسب با تحریم از سوی دولت چهاردهم با صداهای مشابه فوق درصدد تضعیف و حمله به دولت بسیج می‌شود اما دولت باید حق را در نظر گیرد و از هیاهو نهراسد. هیاهوهای روشنفکرنماها و مدعیان کاذب اقتصاددانی و هیاهوهای جبهه ضد انقلاب داخلی که لباس انقلاب به تن کرده‌اند، همان‌گونه که در قضیه برجام سخنان نتانیاهو با مدعیان سوپرانقلابی داخلی هم‌راستا و شاید هم‌ریشه بود. دولت حق باید در راستای «برای ایران» گام بردارد و به یاد داشته باشد که در تحریم هستیم و نمی‌دانیم چگونه از تحریم خارج می‌شود و ظاهرا طلیعه‌های امر افق روشنی را نشان نمی‌دهد.

انتخاب وزیر، نه بازیگر حیاط خلوت

محمدشیرکوند
فعال حوزه گردشگری

انتخابات ریاست‌جمهوری چهاردهم این‌بار نه رنگ‌وبوی حزبی داشت و نه مشارکت‌کنندگانش به تشویق و ترغیب فرد یا گروهی پای صندوق رأی آمدند. دلیل آن هم این است که با توجه به حضور پرشور چهره‌هایی که یا انتخابات ریاست‌جمهوری قبلی را تحریم کرده بودند یا دست‌کم مردم را برای حضور تشویق نمی‌کردند، باز هم تعداد آرای اخذشده در دور اول کمتر از آرای مأخوذه انتخابات ریاست‌جمهوری سیزدهم بود. نبود ثبات اقتصادی-اجتماعی که در حوزه اقتصاد کاملا خود را به رخ هر ایرانی می‌کشد، یکی از عواملی بود که پای مردم را برای آمدن به پای صندوق‌های رأی سست کرد.

از طرفی ناامیدی از رویکردها و عملکردهای دولت‌های قبلی نیز مزید علت شده بود. اما دراین‌بین سخنان جناب دکتر پزشکیان رنگ‌وبوی فرهنگی-مذهبی داشت که آمیخته به صداقتی بود که در چند سال اخیر کمتر در عرصه سیاسی کشور دیده شده بود. از طرفی ایشان و تیم فکری‌شان خود را محدود به ایدئولوژی، جملات قصار مذهبی و شعارهای صرف فرهنگی نکردند و پا به عرصه ادبیات مذاکره و گفت‌وگو و انسجام درونی و تعامل با جهان گذاشتند. همچنین اقتصاد از کلیدواژه‌های اساسی ایشان بود که با حضور چهره‌های جواب‌پس‌داده رویکرد عملی خویش به این حوزه را نیز به‌عنوان کاندیدا اثبات کردند. اما دراین‌بین کمتر صحبتی از یکی از ۱۰ اقتصاد این روزهای دنیا شد که در دل خویش هم فرهنگ و تاریخ و تمدن را جا داده است، هم طبیعت و هم فراغت و زندگی را. صنعت گردشگری در ایران همیشه در حد کلام مانده و هیچ وقت پا به میدان عمل نگذاشته است. شاید یکی از دلایل آن را بتوان در نگاه سنت‌زده به صنعت گردشگری دانست که آن را صرفا در سنت میهمان‌نوازی یا گشت و گذار یا در بهترین حالت در ادبیات کاروانی خلاصه کرده‌اند. در همین راستا نیز فرهیختگان فرهنگی هستند که گاهی و بدون توجه به اصل اقتصادی-امنیتی-اجتماعی صنعت گردشگری، این صنعت ناب دنیای امروزی را محدود به میراث ملموس و ناملموس ما کرده‌اند. در همین باب چند سؤال مرجع درباره نبود رشد و توسعه پایدار صنعت گردشگری در کشور ذهن فعالان را مشغول کرده است:

۱. آیا نگاه صرف به مقوله میراث که تنها یک بخش از ارکان فرهنگی کشور است، گره‌گشای سقوط صنعت گردشگری در کشور بوده است؟

۲. چگونه ممکن است به صرف نگاه فرهنگی به مقوله صنعت گردشگری و بدون توجه به سرمایه انسانی که اقتصاد گردشگری را می‌شناسد، در این صنعت رشد و توسعه‌ای پایدار (حتی نقطه‌ای) را پدید آورد؟

۳. چگونه توقع داریم مدیران و معاونان و وزیرانی که هیچ سررشته‌ای حتی از الفبای زیرساخت‌های اولیه (حمل‌ونقل و اقامت) صنعت گردشگری ندارند، بتوانند معرف تاریخ و فرهنگ و هنر این کشور در عرصه گردشگری جهانی باشند؟

۴. آیا اقتصاد وزارت گردشگری در کلمه گردشگری آن نهفته است یا فرهنگ و صنایع دستی آن؟ به عبارتی رشد صنعت گردشگری به نمو و توسعه فرهنگی و رشد و توسعه اقتصادی صنایع دستی کمک می‌کند یا برعکس؟

مبتنی بر همین موارد این نکته لازم به ذکر است که فردی باید بر مسند وزارت گردشگری بنشیند که ساختار صنعت گردشگری داخلی را که به‌شدت به روابط بین‌وزارتخانه‌ای، روابط بین‌الملل و همچنین حوزه‌های امنیتی وابسته است، بشناسد. همچنین ایشان باید تسلط کافی به حوزه صنعت میهمان‌نوازی، صنعت هتل‌داری، صنعت حمل‌ونقل و علاوه‌برآن هویت گردشگری کشور داشته باشد. در همین راستا شاخص‌هایی را که می‌تواند در تعریف وزیر میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی کمک کند، می‌توان به شرح زیر بیان کرد:

۱- تبیین دقیق اولویت‌ها و رویکردهای بین‌وزارتخانه‌ای در ساختار دولت. با توجه به اهمیت همکاری با وزارت مسکن و راه‌وشهرسازی، وزارت امور خارجه و سازمان توسعه و تجارت در وزارت صمت، داشتن راهبرد برای ایجاد جایگاه وزارت مطبوع در هیئت دولت به منظور رشد توان اقتصادی-اجتماعی وزارتخانه یادشده بسیار حائز اهمیت است.

۲- صنعت‌دانستن صنعت گردشگری و نه صرفا محدوددانستن سومین صنعت اقتصادی دنیا به چند حوزه فرهنگی و زیرساختی (اقامت، پرواز) محدود. به عبارتی جداسازی الگوهای فرهنگی گشت‌وگذار و کاروان‌محور از رویکردهای صنعت میهمان‌نوازی، میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری.

۳- شناخت توان‌افزایی اقتصادی مبتنی بر ظرفیت‌های تمدنی، فرهنگی، اجتماعی (سنت میهمان‌نوازی) و تبدیل این ظرفیت‌ها به الگوهای صنعت گردشگری و صنعت میهمان‌نوازی.

۴- گریز از شعارزدگی‌های عام (گردشگری به جای نفت و...) و شناخت عامل‌های امنیتی، اجتماعی، فرهنگی و از همه مهم‌تر ایدئولوژیک در حوزه میراث و گردشگری.

۵- تجربه عملیاتی در حوزه گردشگری و شناخت عوامل تأثیرگذار صنعت در حوزه سرمایه انسانی و نگاه زمینه‌سازی داخلی با توجه به الگوهای بین‌المللی اجراشدنی مانند کشورهایی مثل عمان، مصر و کنیا. تعامل و هم‌افزایی با بخش خصوصی تجربه‌محور و دانش‌محور و اجتناب قطعی از بخش خصوصی رسوب‌کرده، کهنه و لابی‌گر.

۶- انتخاب معاونان زیست‌کرده در فضای اجرائی صنعت گردشگری و نه محدودکردن تخصص معاونان به تجربه‌های آکادمیک یا مدیریتی در شرکت‌های دولتی یا خصولتی که تقریبا می‌توان بیان کرد هیچ تجربه عملیاتی در حوزه اقتصادی-فرهنگی-اجتماعی در صنعت گردشگری ندارند.

۷- شناخت تعامل‌های بین‌المللی در سطح خاورمیانه، حوزه جغرافیایی MENA, CIS و بعد اروپای غربی و جنوب شرق آسیا. گریز از رفتارهای نمایشی مثل عباراتی مانند برندینگ و... و به جای آن تدوین حوزه صحیح بازارسازی و بازاریابی مبتنی بر مقصد بازاریابی.

۸- مهم‌ترین اصل و نگاه به میراث و صنایع دستی در وزارتخانه یادشده باید از پنجره گردشگری باشد. وزارتخانه متبوع تحت‌الشعاع گردشگری است بنابراین اگر نبود، حوزه میراث باید تحت نظارت وزارت فرهنگ و ارشاد و صنایع دستی باید زیر نظر سازمان توسعه و تجارت باشد. اینجاست که گردشگری با رویکرد گردشگری فرهنگی (مذهبی، خلاق، کم‌شتاب و...) و فرهنگی-طبیعت‌گردی خود را به‌درستی نشان می‌دهد. وزیر باید تمام قواعد بازی در حوزه گردشگری فرهنگی و فرهنگی-طبیعت‌گردی را بشناسد، در غیراین‌صورت دوباره وزارتخانه حیاط‌خلوتی بیش نخواهد بود.

در نهایت ابراز می‌دارد باید تمام تلاش در شورای‌عالی راهبردی دولت چهاردهم صورت گیرد تا وزارت یادشده حیاط‌خلوتی برای هیچ حزبی نباشد و به این موضوع اعتقاد وجود داشته باشد که با یک برنامه میان‌مدت برای صنعت گردشگری نه‌تنها می‌توان اقتصاد محلی، شهری و منطقه‌ای را رشد داد، بلکه می‌توان توسعه امنیت‌محور را نیز در جغرافیای کلان کشور پدید آورد.

دیپلماسی نوین جهانی و منافع ملی ایران

محمود اشرفی

استراتژی جنگ‌های بزرگ در حال افول است. جهان در آستانه دگرگونی بزرگی قرار دارد. جنگ پایان دموکراسی و صلح سرآغاز آن است. چشم‌انداز سال‌های پیش‌رو دوری از جنگ و پررنگ‌ترشدن دیپلماسی است. کشمکش اوکراین آتش جنگ را به مرزهای اتحادیه اروپا کشاند و اروپا را ناخواسته درگیر جنگی قاره‌ای کرد. دوری جغرافیایی سبب شد تا ایالات متحده آمریکا بسیار با احتیاط در کشمکش اوکراین مشارکت کند. اما به‌زودی در عرصه قدرت سیاسی آمریکا دگرگونی‌هایی ایجاد می‌شود. سیاست‌مدارانی قدرت را به دست می‌گیرند که نگاه کاسب‌کارانه به جنگ اوکراین دارند و این می‌تواند سرآغازی برای پایان جنگ اوکراین باشد. جنگ اوکراین سبب کُندی استراتژی نگاه آمریکا به شرق دور شد. اما در آینده سیاسی آمریکا استراتژی تمرکز بر حوزه پاسیفیک پررنگ‌تر می‌شود. و این به مفهوم دوری بیشتر آمریکا از کشمکش اوکراین است. دوری آمریکا از اوکراین آرام‌آرام تنور جنگ را سرد می‌کند. اروپا به‌تنهایی نمی‌تواند بار جنگ اوکراین را به دوش بکشد. علاوه‌براین اروپا یک گام عقب‌تر دنباله‌رو سیاست‌های ایالات متحده آمریکا است. دیپلماسی کاسب‌کارانه آتی آمریکا؛ اروپا را ناگزیر به خویشتن‌داری در کشمکش‌های شرق اروپا کرده و راه را برای دیپلماسی می‌گشاید. راه‌های بسیاری برای استقرار صلح بین روسیه و اوکراین وجود دارد. واگذاری بخش‌هایی از شرق اوکراین به روسیه یکی از این روش‌هاست. بهایی که اوکراین برای جلوگیری از گسترش ناتو در سمت‌وسوی روسیه و مقابله با یک‌جانبه‌گرایی روسیه خواهد پرداخت. اروپا ناگزیر به پیروی از دیپلماسی کاسب‌کارانه آمریکا خواهد بود. استراتژی آتی آمریکا دوری از تنش نظامی و برقراری موازنه قوا درحوزه پاسیفیک است. جبران فرصت‌های ژئوپلیتیک ازدست‌رفته آمریکا در برابر چین نیازمند دگرگونی استراتژی ایالات متحده است. موازنه قوا در اقیانوس آرام، تضمین‌کننده آرامش در این پهنه گسترده پهناور آبی است. با دگرگونی سیاسی در آمریکا دیپلماسی کاسب‌کارانه در جهان گسترش خواهد یافت. ویژگی این دیپلماسی دوری از تنش است. منافع ملی ایران نیز نمی‌تواند جدای از این گرایش جهانی باشد. تدابیر ژئواستراتژیک ایران باید در راستای تنش‌زدایی منطقه‌ای و جهانی سیر کند. این راهی ناگزیر در کشاکش دیپلماسی آینده جهان است.

نگاه

نقشه ژنتیکی گونه‌های جانوری برای اولین بار

ایرنا: مدیر دفتر موزه ملی تاریخ طبیعی و ذخایر ژنتیکی سازمان حفاظت محیط زیست به ایرنا گفت: یکی از کارهای در دست اجرا، تهیه نقشه‌های ژنتیکی در کشور است. درواقع برای اولین بار در کشور نقشه‌های ژنتیکی گونه‌های شاخص و در تهدید در دستور کار قرار گرفته است که در این راستا، سال گذشته برای خرس قهوه‌ای و یکی از گونه‌های آهوی کشور این نقشه تهیه شد و امسال هم برنامه این است که برای تعداد دیگری از گونه‌های شاخص و در تهدید کشور این کار را ادامه دهیم.

محمدرضا اشرف‌زاده با تأکید بر اینکه تهیه نقشه ژنتیکی گونه‌هایی که در معرض تهدید هستند اولویت دارد، افزود: در نظر داریم امسال برای سه گونه آهوی دیگر نیز این نقشه را تهیه کنیم. همچنین به احتمال زیاد برای گونه کل و بز هم برنامه تهیه نقشه را داریم. البته تمام این کارها به میزان اعتبارات مورد نیاز برمی‌گردد و از آنجا که بخش زیادی از اعتبارات به اسناد خزانه تبدیل شده، کار برای ما تا حدودی دشوار شده است.

وی اظهار کرد: کار دیگری که در سازمان محیط زیست آغاز شد، تهیه برچسب ژنتیکی و دی‌ان‌ای بارکدینگ رده‌ها و تاکسون‌های مختلف است. سال گذشته این کار را برای آهوان کشور شروع کردیم و قراردادی بسته و طرح را آغاز کردیم که در مراحل پایانی است.

مدیر دفتر موزه ملی تاریخ طبیعی و ذخایر ژنتیکی سازمان حفاظت محیط زیست گفت: تهیه برچسب ژنتیکی و دی‌ان‌ای بارکدینگ سایر رده‌ها و تاکسون‌ها شامل خزندگان، دوزیستان، خفاش‌ها، جوندگان و پرندگان ایران هم جزء برنامه‌های امسال ماست، رایزنی‌ها انجام شده و در تلاشیم تا بخشی از آن را امسال به نتیجه برسانیم. بقیه گونه‌ها هم در دستور کار است. البته باید در نظر داشته باشیم که کار بسیار سنگینی است؛ برای مثال بیش از ۵۵۰ گونه پرنده در کشور داریم که تهیه بارکدینگ تمام آنها کار بسیار دشواری خواهد بود، اما به هر حال جزء برنامه ماست که انجام شود.

وی ادامه داد: در ارتباط با پایگاه‌های داده‌ای و اطلاعات تنوع زیستی در حوزه‌های مختلف ضعف بزرگی در کشور داریم که در یکی، دو سال اخیر برنامه‌های خوبی در حوزه تولید پایگاه داده به‌ویژه برای گونه‌های شاخص انجام شده است. مسئله این است که اگر پایگاه داده‌ها را داشته باشیم، از یک طرف مناطقی را که دارای کمبود و نقص هستند، شناسایی و طرح‌های آینده را اولویت‌بندی می‌کنیم و از طرف دیگر انجام طرح‌های تحقیقاتی و مطالعاتی که دانشگاه‌ها و پژوهشکده‌ها دنبال آن هستند، راحت‌تر انجام می‌شود، چون در این صورت عملا دسترسی بهتری به اطلاعات خواهند داشت.

جدول ۴۸۲۷ طراح: بیژن گورانی

افقی:
۱- مطهر- کشیدن دخانیات- صدای بلند و ترسناک ۲- پسوند شباهت- فقر و بی‌چیزی- ظرف باده ۳- اهل جهنم- وقت و هنگام- قبل از ورزش ۴- کشته‌شده در راه خدا- لقب رئیس قبیله- فنی در کشتی- انتها ۵- شهرستانی در استان سیستان‌وبلوچستان- بندری در ترکیه ۶- نفس خسته- عمارت، سازه- نامی دخترانه- پسوند شباهت ۷- غذای تبریزی که معمولا طعمی ملس دارد- طلای کثیف ۸- ارباب- کدورت و رنجش- حاجت ۹- مزرعه کوچک- فرمانده نیروهای متفقین در جنگ جهانی دوم ۱۰- خالی- از ظروف آزمایشگاهی- حول محور خود می‌گردد- از بازی‌های گروهی نوستالژیک ۱۱- شعبده‌باز- باردار ۱۲- جانوری شبیه سمور- نشانه- روزنامه پیش‌روی شما- دربازکن برقی ۱۳- سازمان کشورهای صادرکننده نفت- گذرگاه- توانا ۱۴- شاعر سرشناس ادبیات شیلی- دایره‌المعارف فرانسوی- سرپیچی‌کردن ۱۵- مرداب- گل‌های برجسته که با رشته‌های نقره یا طلا روی پارچه می‌دوزند- کشت به امید باران.

عمودی:
۱- سلطان- مدرسه سنتی کودکان قدیم ۲- سرمشق- مصالح حاصل از تخریب ساختمان- سیاه‌پوش عدالت‌خواه ۳- از ملزومات اداری- زادگاه- پسر ۴- دعایی برای رونق کسب‌وکار- ایستاده و بی‌حرکت ۵- فرومایه- خلق‌وخو- لقب امام علی‌النقی(ع)- تخم‌مرغ انگلیسی ۶- بتی در عصر جاهلی- تقاضای محترمانه- کین سیاوش را گرفت ۷- قسمت پایین لباس- نمایندگی- درخشش ۸- واحد پول دانمارک- نوک زبان این مزه را تشخیص می‌دهد- نوشیدنی حرام ۹- نخ تابیده- از ارائه‌های ادبی- گرما ۱۰- متعهد- سند مالکیت غیررسمی- تکرار حرفی ۱۱- سخن صریح- ستون دین است- شکلی هندسی- پا به سن گذاشته ۱۲- آغشته به رنگ- تندخو ۱۳- مسکن انسان اولیه- رفت‌وآمد زیاد- عددی دورقمی ۱۴- دلسوزی و مهربانی- رشته‌کوه بلند شمال ایران- مربوط به ادبیات ۱۵- رمانی به قلم دافنه دومووریه- دارای بالاترین درجه ذوب در بین عناصر است.

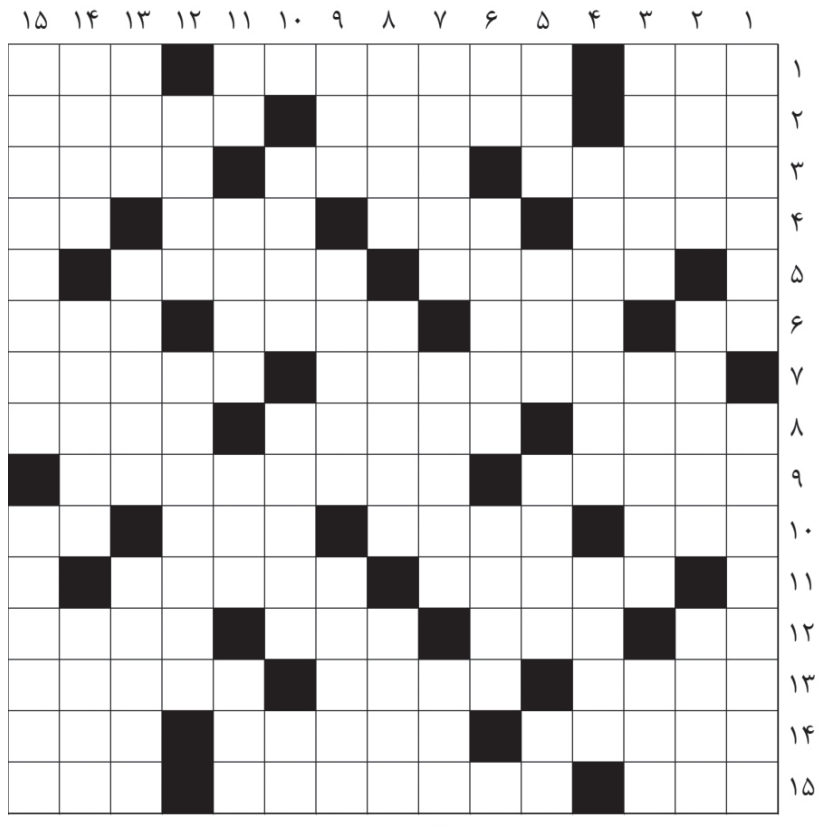

حل سودوکو ۳۸۲۲

۷	۳	۵	۱	۹	۲	۴	۸	۶
۹	۸	۴	۳	۶	۷	۵	۲	۱
۶	۲	۱	۴	۵	۸	۳	۹	۷
۱	۶	۹	۸	۳	۴	۷	۵	۲
۳	۷	۸	۵	۲	۶	۹	۱	۴
۴	۵	۲	۹	۷	۱	۸	۶	۳
۲	۹	۶	۷	۸	۳	۱	۴	۵
۵	۱	۷	۶	۴	۹	۲	۳	۸
۸	۴	۳	۲	۱	۵	۶	۷	۹

۴	۵	۷	۱	۳	۸	۲	۶	۹
۲	۳	۸	۹	۵	۶	۴	۱	۷
۹	۱	۶	۴	۲	۷	۵	۸	۳
۷	۸	۱	۲	۴	۵	۹	۳	۶
۶	۴	۳	۸	۹	۱	۷	۲	۵
۵	۹	۲	۶	۷	۳	۸	۴	۱
۳	۲	۵	۷	۱	۴	۶	۹	۸
۱	۶	۴	۵	۸	۹	۳	۷	۲
۸	۷	۹	۳	۶	۲	۱	۵	۴

حل جدول ۴۸۲۶

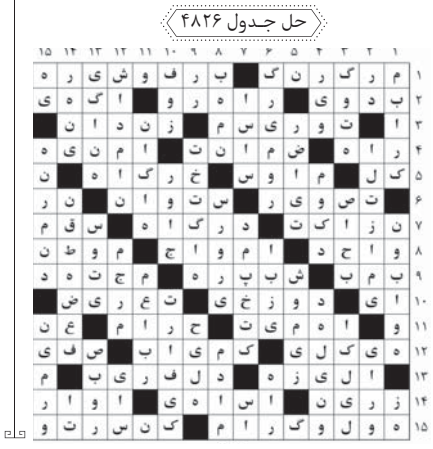

سودوکو سخت ۳۸۲۳

زمان پیشنهادی: ۴۰ دقیقه

قانون‌های حل جدول سودوکو
۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.
۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

۵		۲		۸	۹			
		۱		۷	۶			۵
			۳					۹
۶		۳					۹	
	۸			۵			۶	
	۲					۳		۷
۳					۴			
۲			۶	۳		۱		
			۵	۹		۲		۳

سودوکو ساده ۳۸۲۳

زمان پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

سودوکو
سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

				۲				۸
		۴	۶		۹	۲		
						۱	۶	۹
	۲		۵		۳	۶		
	۶	۹		۱		۵	۲	
		۸	۲		۷		۱	
۸	۳	۶						
		۵	۳		۲	۸		
۹				۸				